

LANDEN VAN EUROPA

Estland

1 Vlag

2 Ligging op Europese kaart

Estland (officieel de Republiek Estland) is een land in Noordoost-Europa, dat in het westen wordt begrensd door de Oostzee, in het noorden door de Finse Golf, in het oosten door Rusland en in het zuiden door Letland. Het is de noordelijkste en de kleinste van de drie Baltische landen, en het onderscheidt zich van het middelste Baltische land Letland onder andere door de taal, die Finoeegrisch is en niet Baltisch.

Estland heeft in totaal 561 kilometer aan landsgrenzen. De kustlijn is vele malen langer en meet 3794 km. De oostgrens met Rusland wordt grotendeels gevormd door, en noordelijker door de rivier de Narva. Alleen in het zuiden heeft Estland geen natuurlijke grens.

Westelijk en noordelijk van Estland liggen honderden eilanden, waarvan het overgrote deel onbewoond is, waarvan sommige door de Sovjet-Unie als militair terrein zijn gebruikt. De grootste eilanden zijn Saaremaa en het dichtbeboste Hiiumaa, beide met een herkenbaar eigen karakter. Deze beide eilanden vormen eigen provincies. Kleinere bewoonde eilanden zijn Muhu, Vormsi, Vilsandi, Abruca, Kihnu en Ruhnu.

3 Oppervlakte

De oppervlakte van Estland bedraagt ruim 45 duizend km² (iets groter dan Nederland).

4 Bevolking

De Esten vormen de meerderheid van de bevolking. Daarnaast bevindt zich er een grote Russische minderheid (25,7%) en kleinere minderheden van Oekraïeners (2,1%), Witrussen (1,2%) en Finnen (0,8%). Ongeveer 45% van de inwoners van de hoofdstad Tallinn bestaat uit niet-Esten. In Estland bevindt zich ook een kleine groep (300) Estse Zweden, die in de Estse landstreken arriveerden rond de 13e en 14e eeuw.

Aantal inwoners bedraagt ruim 1,3 miljoen.

5 Hoofdstad en enkele belangrijke steden

Hoofdstad van Estland is Tallinn.

De grootste steden in Estland zijn achtereenvolgens Tallinn (396.010 inw.), Tartu (101.483), Narva (67.144), Kohtla-Järve (46.032) en Pärnu (44.396). *[inwonertallen per 2005]*.

6 Geschiedenis: globale perioden, belangrijkste personen

Estland is pas vanaf 1918 een zelfstandige staat. Het onafhankelijke Estland werd in 1940 door sovjettroepen bezet en daarna in 1941 door Duitse troepen bezet. Talrijke Esten traden vrijwillig of soms onder lichte dwang toe tot de Estse Waffen-SS om zo aan de zijde van Duitsland, de onafhankelijkheid van hun land van de Sovjet-Unie te bewaren. In 1944 werd Estland definitief door de Sovjet-Unie ingelijfd. Het bezette Estland herkreeg in 1991 zijn onafhankelijkheid. De jaren van toenemende vrijheid die aan deze gebeurtenis voorafgingen, gingen de geschiedenis in als de zingende revolutie.

Voor 1918 behoorde Estland tot de grote mogendheden die het land omringen: het was afwisselend (ten dele) Deens, Zweeds, (ten dele) Pools en daarna lange tijd, tot 1918, Russisch, terwijl de Duitse Orde er eeuwenlang een grote rol speelde. Duitsers bekleedden ook onder de tsaren hoge functies in

bestuur en ambtenarij, terwijl de Esten veelal handwerkers waren en de midden- en onderklasse vormden. De emancipatie van de Esten en van de Estische taal kwamen pas vanaf 1860 van de grond onder invloed van het moderne nationalisme.

7 Staatsvorm

Estland is een parlementaire democratie (republiek). De president heeft relatief veel bevoegdheden. De regering bestaat uit een coalitie. Het Estse parlement bestaat uit één kamer die 101 leden telt. Deze worden om de vier jaar gekozen via algemene verkiezingen. Dit parlement kiest ook om de vier jaar de president. De uitvoerende macht ligt bij de ministerraad, welke voorgezeten wordt door de minister-president, die door de president van de republiek wordt benoemd. Bij de laatste verkiezingen deden elf partijen mee, waarvan er uiteindelijk zes een plaats in de Riigikogu wisten te veroveren (er is een kiesdrempel van 5%). Estland is het eerste land ter wereld waar men via internet op het parlement kon stemmen. Eerder kon men al online stemmen op de gemeenteraadsverkiezingen.

Het Estische volkslied heeft dezelfde melodie als het Finse, maar de tekst is anders. Het lied werd voor het eerst publiekelijk vertolkt tijdens het eerste Estische Liederenfestival in 1869. Toen zowel Finland als Estland onafhankelijk werden na de Eerste Wereldoorlog, kozen beide landen (Estland in 1920) het als volkslied. In de decennia dat Estland deel uitmaakte van de Sovjetunie, was het lied streng verboden. Net als Letland en Litouwen kreeg Estland van de Russen in 1956 een nieuw volkslied opgedrongen, met een Sovjet-vriendelijke tekst. Toen Estland zijn onafhankelijkheid herwon, werd 'Mu isamaa' (Mijn vaderland) dan ook onmiddellijk in ere hersteld.

Estland is op 1 mei 2004 toegetreten tot de Europese Unie.

Nationale feestdag: Onafhankelijkheidsdag, 24 februari (1918).

8 Regio's en departementen

Estland is onderverdeeld in vijftien provincies (maakond, meervoud: maakonnad) en deze in 193 landgemeenten (vald) en 34 steden (linn).

9 Infrastructuur

De lengte van het gesloten wegennet van Estland was in 2000 30.300 km, waarvan 1135 km snelweg en 2618 km secundaire wegen. De totale lengte van het spoorwegennet is 968 km, waarvan slechts 132 km geëlektrificeerd was.

Estland is gunstig gelegen aan de Oostzee wat met zich meebrengt dat de havens van Tallinn en Muuga beter in staat zijn schepen te ontvangen dan verder weg gelegen concurrenten zoals St. Petersburg.

Estland heeft 1 vliegveld: Tallinn Airport.

10 Klimaat

Estland heeft een gematigd zeeklimaat met koele (vrij land durende) winters en milde zomers. Neerslag valt er gedurende het hele jaar met iets meer in het najaar; het voorjaar is weer iets droger dan gemiddeld. Onder invloed van het zeewater is het langs de kust 's winters vaak enkele graden warmer dan in het binnenland. In de zomermaanden is het juist andersom, dan is het in het binnenland vaak wat warmer dan in kustplaatsen zoals de hoofdstad Tallinn. In de wintermaanden valt er geregeld sneeuw die vaak voor langere tijd blijft liggen. Bij een sterke oostelijke stroming kan ijskoude lucht uit Rusland zorgen voor zeer lage temperaturen en de temperaturen overdag ruim onder de min tien graden houden. Het voorjaar duurt relatief kort. In deze periode kunnen de temperaturen variëren van vorst in de nacht tot ruim 20 graden overdag. De zomermaanden in Estland zijn over het algemeen zeer aangenaam: lekker warm zonder benauwd te worden omdat de relatieve luchtvochtigheid redelijk laag ligt.

11 Rivieren en meren

Er zijn drie grote rivieren: de Emajõgi, de Pärnu en de Narva. Alleen de Emajõgi en de Narva worden bevaaren.

Twee “grensmeren” (grens met Rusland) zijn het Peipusmeer (3555 km²) en het Meer van Pskov.

12 Gebergten

Estland is een overwegend vlak land, waarvan de noordkust echter op veel plaatsen steil uit zee oprijst, en dat in het zuidoosten overgaat in heuvelland. Hier ligt dan ook de hoogste berg van Estland, Suur Munamägi (Grote Eierberg, 318 m), die net iets lager is dan de hoogste van Nederland.

13 Nationale en regionale parken

Estland heeft een aantal nationale parken, zoals Soomaa, Lahemaa (beiden zijn de bekendste), Karula Saaremaa, Matsalu, Vilsandi.

14 Industrie en economie

In de jaren '90 heeft Estland vergaande economische liberaliseringën doorgevoerd. Estland stond in 2005 op de vierde plek op de ranglijst van economische vrijheid van de Heritage Foundation. Informatietechnologie is een zeer belangrijke sector van de Estse economie. Zo is bijvoorbeeld Skype ontwikkeld in Estland. De arbeidsmarkt in Estland is niet erg sterk maar richt zich steeds verder op Europa.

15 Wijnbouw

16 Landbouw

Tijdens de Russische periode van Estland werd de landbouw gecollectiveerd: in plaats van 120.000 kleine boerenbedrijven (1945) ontstonden er zo'n 190 collectieve bedrijven (1990). In de jaren daarna werden deze bedrijven weer gedecollectiveerd en geprivatiseerd. De landbouw is de basis van de Estlandse belangrijke voedselverwerkende industrie. Belangrijkste gewassen: aardappelen, gerst en hooi. Veehouderij: runderen en varkens.

17 Bosbouw

Hout en houtbewerking vormt een van de oudste bedrijven van Estland. Houtproducten betreffen papier, pulp, hout, lucifers en meubilair.

18 Godsdienst

Lutheranisme 14%, orthodoxisme 13%, christelijk (met inbegrip van Methodisme, Adventisme, rooms-katholicisme) 1,4%, andere 34%.

19 Onderwijs

Vanaf zeven jaar bestaat er schoolplicht in Estland. Leerlingen zijn verplicht een opleiding af te maken tot hun 17e jaar. Er zijn meer dan 700 scholen voor voortgezet onderwijs. De lessen worden gegeven in het Estisch (ca. 70%) en het Russisch. De Estisch sprekende scholen geven negen jaar lager onderwijs en drie jaar voortgezet onderwijs, terwijl de Russisch sprekende scholen zeven jaar onderwijs geven. Leerlingen zijn verplicht om twee vreemde talen te leren. Populair zijn Engels, Duits, Russisch, Fins en Frans.

Er bestaan een aantal Russische, Zweedse en Joodse privéscholen. Er zijn dertien publieke en acht privéscholen voor hoger onderwijs. De opleidingen duren vier tot zes jaar. Er zijn zes universiteiten in Estland, waarvan vijf in Tallinn en één in Tartu. Tallinn heeft een algemene universiteit, een technische universiteit, een academie voor kunst, een academie voor muziek, een landbouwuniversiteit en een academische pedagogische opleiding.

20 Cultuur

Een belangrijk onderdeel van de Estse cultuur is muziek. (Volks)liederen en (volks)dansen spelen een belangrijke rol in het leven van de bevolking van Estland. Jaarlijks worden diverse muzikale evenementen georganiseerd. Populaire sporten in het land zijn basketbal en voetbal. Daarnaast gaan de Esten graag naar de sauna. Een groot deel van de bevolking beschikt over een eigen sauna. Een belangrijke Estse traditie is het zgn. Midzomer, de viering van de langste dag van het jaar. In het hele land worden vreugdevuren aangestoken en veel gegeten, gedronken, gezongen en gedanst. Bekende souvenirs uit het land zijn o.a. houtsnijwerk, handgemaakte sieraden, gebreide, wollen truien en glaswerk.

21 Eten en drinken

De Estse keuken is vrij simpel en beïnvloed door zowel de Duitse als de Scandinavische keuken. In de Estse keuken staan aardappels, (varkens)vlees en groenten centraal. Bekende culinaire specialiteiten zijn verivorst, bloedworst en mulgikapsad, zuurkool met varkensvlees. Een typisch Ests drankje is Vana Tallinn, een zeer sterke likeur.

22 Taal

Ests 67%, Russisch 30%, andere 3%.

23 Geldeenheid

De geldeenheid van Estland is de Estse kroon. Streefdatum invoering euro: 2011.

24 Media

De mediasector in Estland is een levendige sector die voorop loopt bij de veranderingen in de Estse maatschappij. Het aantal dagbladen bedraagt er maar liefst zeven en ligt bovendien dicht bij een wereldrecord van het hoogste aantal dagbladen per duizend inwoners. Er zijn veel weekbladen en tijdschriften. De belangrijkste kranten in Estland (tevens lid van de Estonian Newspaper Association) zijn: 7 dagbladen (5 in de Estse taal, 2 in het Russisch), 18 weekbladen (11 in het Ests, 7 in het Russisch), 22 regionale kranten (18 in het Ests, 4 in het Russisch). Het totale aantal dag- en weekbladen, inclusief advertentiebladen, bedraagt circa honderd stuks. Estland heeft een vrije pers die wordt erkend door diverse internationale organisaties, die de persvrijheid over de hele wereld monitoren. Postimees (De Koerier) is een dagelijkse verschijnende krant in Estland. De krant werd opgericht op 1 januari 1857 en sinds 1891 verschijnt de krant dagelijks. Tegenwoordig (2009) is Postimees de grootste krant van Estland, met meer dan 242.000 lezers en een dagelijkse oplage van 61.000 tot 72.000 stuks. Kijkers hebben de keuze uit vier televisiekanalen (ETV, TV1, Kanal 2 en TV3) en een overvloed aan radiozenders. Dit allemaal voor een bevolking van slechts 1,36 miljoen mensen. Economisch gezien hebben de grote media een gezonde basis, maar veel kleinere worstelen om te overleven. Het publieke radiostation Eesti Raadio zendt op vier verschillende kanalen: een algemeen kanaal, een commerciële zender voor de jeugdige luisteraar, een klassiek kanaal en een Russische zender. Er zijn ruim twintig particuliere radiostations. Een ervan heeft een nationale dekking, terwijl de overige zenders lokaal zijn.

25 Belangrijkste monumenten en topics

- historisch centrum van Tallinn
- geodetische boog van Struve (strekt zich uit van Hammerfest in Noorwegen tot aan de Zwarte Zee. De boog beslaat een lengte van 2820 kilometer en loopt door tien verschillende landen. Door middel van de meetpunten op de boog, kan nauwkeurig de grootte en de vorm van de aarde worden berekend door middel van driehoeksmeting).